

Slovenský rozhlas Bratislava
Rádio Devín
Šéfredaktor: Silvester Lavrík
Dramaturgia hier pre dospelých
Vedúci dramaturg: Mgr. Vladimír Holan
Dramaturg: PhDr. Ján Tužinský, PhD.

Pavol Janík
Bez záruky
(rozhlasová hra)

Hra, ktorú napísal život. Skutočný príbeh človeka, ktorý sa narodil v Bratislave a ktorý zmenil svetové dejiny v 2. polovici 20. storočia.

2006

O s o b y :

Karl Köcher, štyridsiatnik

Hana Köcherová, jeho manželka

Ken Geide, zvláštny agent FBI

Richard Dorn, zvláštny agent FBI

Jerry Brown, agent CIA

Robert Fierer, advokát

Ronald Kessler, novinár

Hlas

- Z v u k : úvodná hudba, pod nasledujúcim textom sa stíši
- Hlas: New York – 15. novembra 1984 – 11. hodín 15 minút
- Z v u k : úvodná hudba doznie, ruch newyorskej ulice
- K. Geide: (priateľsky) Hello, Karl. Som Ken Geide, zvláštny agent FBI.
- K. Köcher: (pokojne) Hello. O čo ide?
- K. Geide: Karl, viem o vašich plánoch do budúcnosti, a z hľadiska vašej predchádzajúcej komunikácie s FBI a z hľadiska vášho predchádzajúceho zamestnania v CIA, si myslím, že azda by sme sa mali porozprávať.
- K. Köcher: Myslím si, že by sme sa mali, v poriadku.
- K. Geide: Dobre, poznám miesto, Karl, kam by sme mohli zísť a porozprávať sa, ktoré je vyhovujúce a kde nás nebudú vyrušovať a kam by sme mohli ísť hneď teraz, ak máte čas.
- K. Köcher: Áno, iste, práve teraz nemám nijaké povinnosti.
- K. Geide: Dobre, mám auto, ktoré nás tam odvezie.
- Z v u k : krátky hudobný predel, potom interiér
- K. Geide: Poďte ďalej, Karl. Nech sa páči. Chápem vás. Zoznámte sa. To je Jerry Brown zo CIA.
- J. Brown: Hello, Karl. Nebude vám prekážať moja fajka?
- K. Köcher: Nie.
- K. Geide: (dôverným, priateľským tónom) Myslím, že si musíme potvrdiť jednu vec. Vieme, kto ste a čo ste robili po príchode do tejto krajiny. Uhm, inými slovami, vaše prepojenie s, ako to nazvať, s opozíciou, so súperom, s nepriateľskými rozviedkami, a naozaj nechceme sedieť a diskutovať o tom. My si len chceme potvrdiť, a to hneď, že vieme, kto ste, a kto je vaša manželka a aké boli vaše aktivity v prospech tých ľudí celé roky.
- K. Köcher: (pokojne) Počúvam vás.
- K. Geide: S touto informáciou - chceme hovoriť o návrhu, ponuke pre vás a hovoriť o vašej budúcnosti – teda vašej a aj manželkinej – a že budúcnosť, myslím si, bude závisieť od toho, čo dosiahneme našou dnešnou vzájomnou konverzáciou. Uhhh, myslíme si, že máme niekoľko vecí, ktoré by bolo zaujímavé zväziť, pretože čas beží.

- K. Köcher: Áno, čas beží, ale neviem, o čom hovoríte.
- K. Geide: Vážime si, kto ste - a aké máte schopnosti - a radi by sme na to prihliadli, pretože chceme, aby sme si navzájom pomáhali a, uh, plní nádeje, ako sa hovorí, keď budeme spolu úspešne pokračovať, budeme schopní dať vám určité návrhy, ktoré budete považovať, myslím si, za veľmi príťažlivé.
- K. Köcher: Zatiaľ vám nerozumiem.
- K. Geide: Chcem vám sľúbiť, že to, čo mám na mysli, nespôsobí vám, ani vašej manželke, nijaký rozvrat ani náhle zmeny vo vašom živote.
- K. Köcher: Ide vám o to, že mi chcete niečo sľúbiť? Začínam tomu rozumieť správne?
- K. Geide: Áno, ale, uh, inak, viete, ako to môže dopadnúť? Istotne nechceme, aby sa čokoľvek tomu podobné stalo vám a Hane, teda vašej manželke.
- K. Köcher: Čo by sa nám mohlo stať?
- K. Geide: To by som nerád konkretizoval. Ale určite sa to nestane, ak nám pomôžete vyplniť niektoré prázdne miesta.
- K. Köcher: Okej. Súvisí to s naším plánom odsťahovať sa zo Spojených štátov do Rakúska?
- K. Geide: Ubezpečujem vás, že to, čo máme na mysli, nenaruší vaše cestovateľské plány.
- J. Brown: Ah, práve v tejto chvíli tým môžete získať – čo by bolo veľmi veľa vo váš prospech – že by ste mohli pokojne žiť ďalej tak, ako žijete.
- K. Köcher: Uh-hum.
- J. Brown: Teraz, a mám na mysli dané okolnosti, si myslím, že by ste tým mohli byť len nadšený.
- K. Köcher: Správne.
- J. Brown: Myslím si, že sa môžete tešiť na harmonický vzťah s nami, a my sa nebudeme pokúšať o nič také, čo by nejako ublížilo vám alebo Hane, teda vašej manželke, alebo niekomu z vašich príbuzných.
- K. Köcher: Iste, poďme ďalej, iste, ak je to tak z vašej strany.
- K. Geide: Dobre, urobíme to takto. Isteže, bolo veľa iných možností voľby...

- J. Brown: Pretože, viete, ak odídete, mohla by to byť závažná vec a, Bože môj, fatálna chyba. A vy viete, že by sa niečo mohlo stať, čosi hrozné by sa mohlo stať.
- K. Köcher: Áno, viem. A čo mi sľubujete?
- K. Geide: Že nevstúpите z jedného ohňa do druhého.
- K. Köcher: To je priveľmi obrazné vyjadrenie.
- J. Brown: Dávam vám moju absolútnu, garantovanú záruku, hneď teraz. Nemôžeme sa s tým pridlho zaoberať; vo veľmi krátkom čase to budeme mať za sebou.
- K. Geide: Takže by ste ešte stále chceli – aj s manželkou - odísť do Rakúska, napriek tomu, že je to priveľmi blízko Československa?
- K. Köcher: Myslím si, že áno.
- J. Brown: Tak potom to urobme.
- K. Geide: Pre vás je to nový začiatok, Karl.
- K. Köcher: Aj ja to tak cítim.
- J. Brown: Tak do toho, začnite, nech to máme za sebou.
- K. Köcher: V roku 1962 ma zverbovala československá kontrarozviedka.
- K. Geide: Kontrarozviedka, nie rozviedka?
- K. Köcher: Kontrarozviedka.
- J. Brown: Nechaj Karla, nech pokračuje.
- K. Geide: Okej. O čo mali záujem?
- K. Köcher: Aby som získal prácu v americkej administratíve, najlepšie v CIA.
- K. Geide: A ako vás mohla v Spojených štátoch riadiť československá kontrarozviedka?
- K. Köcher: Prostredníctvom listov mojím príbuzným v Československu a prostredníctvom otvorených kódov v mojich rozhlasových reláciách vysielaných Rádiom Slobodná Európa tiež do mojej pôvodnej vlasti.
- J. Brown: To bol váš jediný kontakt s československou spravodajskou službou?
- K. Köcher: Neskôr moje riadenie prevzala rezidentúra rozviedky legalizovaná na diplomatickom zastupiteľstve Československa pri OSN.

K. Geide: Meno vášho riadiaceho dôstojníka?

K. Köcher: Králik.

J. Brown: A vaša manželka?

K. Köcher: Obchoduje s diamantmi.

K. Geide: To vieme. Jej obchodné cesty po celom svete sú výborným krytím pre spravodajské pôsobenie.

K. Köcher: Nevie, o čo ide, len občas doručovala moje správy do mŕtvych schránok a pri letných kontaktoch.

J. Brown: Kde?

K. Köcher: Na rozličných miestach - vo Washingtone, v New Yorku – v Queens, v Paríži, vo Viedni, v Prahe.

K. Geide: V Prahe?

J. Brown: Ako ste sa tam dostali?

K. Köcher: Cez Viedeň a Bratislavu.

K. Geide: Bratislavu?

J. Brown: Tam ste sa narodili.

K. Köcher: Áno, to je hlavné mesto Slovenska, ale moji rodičia sa čoskoro presťahovali do Prahy, to je hlavné mesto Československa.

K. Geide: To vieme. Čo nám môžete povedať o Ogorodnikovi?

K. Köcher: Stretol som sa s jeho menom v dokumentoch počas môjho pôsobenia v CIA. Sovietsky diplomat, agent CIA.

J. Brown: Iba ste sa stretli s jeho menom?

K. Köcher: Informoval som o ňom Prahu.

K. Geide: A Praha Moskvu.

K. Köcher: Predpokladám, že áno.

J. Brown: Viete, ako skončil?

K. Köcher: Keď ho zatkol KGB, spáchal samovraždu. Použil jed, ktorým ho pre tento prípad vybavila CIA.

- K. Geide: To hovoríte len tak?
- K. Köcher: Ja som agent svojej vlasti. On bol zradcom svojej vlasti. A to je rozdiel. Aj vo vašich očiach. V očiach všetkých profesionálov z oblasti špionáže. K agentom svojej vlasti treba zachovávať gentlemanské ohľady. Zradcovia svojej vlasti majú vždy smolu. Ale to neznamená, že by som ho chcel vidieť mŕtveho.
- J. Brown: Nechajme Ogorodnika. O kom ste ešte informovali?
- K. Köcher: O zamestnancoch CIA, ktorí boli vhodní na zverbovanie.
- K. Geide: A ako vaša vlast' ocenila vaše služby?
- K. Köcher: Udelili mi niekoľko štátnych vyznamenaní a čestné členstvo v Komunistickej strane Československa.
- J. Brown: Ved' vy ste známy ako zarytý antikomunista.
- K. Köcher: Naozaj sa čudujete?
- K. Geide: Ani nie.
- J. Brown: A peniaze?
- K. Köcher: Peniaze som zarábala tu ako občan Spojených štátov a zamestnanec CIA.
- Jen Geide: Okej. A koľko ste zarobili od Československej spravodajskej služby?
- K. Köcher: Päťdesiat až sedemdesiat tisíc dolárov.
- J. Brown: To je všetko?
- K. Köcher: Plus dvadsaťtisícový bonus.
- K. Geide: Za čo?
- K. Köcher: Nie za čo, ale na čo. Na kúpu bytu v New Yorku. Ale viem, o čo vám ide. Chcete počuť, že som československým agentom pre peniaze, ale peniaze naozaj nie sú všetko, čo je pre Američanov asi dosť nepochopiteľné. Naozaj nemusíte ľudí preplácať. Ak môžete, vezmite ich na veľmi drahé, luxusné miesta a dajte im drahé darčeky – nepovedal som, či to tak bolo alebo nebolo v mojom prípade. Mne neprináleží komentovať to.
- K. Geide: Vašu manželku už vypočúvajú v susednej miestnosti.
- Z v u k : krátky hudobný predel

R. Dorn: Pani Köcherová, váš manžel sa už priznal.

H. Köcherová: Chcem hovoriť so svojím právnikom.

R. Dorn: To opakujete už pol hodiny.

H. Köcherová: Veď od vás ani nič iné nechcem.

R. Dorn: Ale mi chceme od vás priznanie.

H. Köcherová: To, o čo ma žiadate vy, je váš problém. Ja vás žiadam, aby ste ma spojili s mojím právnym zástupcom. A k tomu som od vás ešte stále nič nepočula.

Z v u k : krátky hudobný predel

J. Brown: Karl, napíšte svojej manželke, že už s nami spolupracujete, a posúrite ju, aby aj ona prehovorila.

K. Köcher: Okej.

Z v u k : písanie po papieri

K. Köcher: Tu to máte.

K. Geide: Fajn. To pohne veci dopredu.

Z v u k : krátky hudobný predel

R. Dorn: Toto je odkaz od vášho manžela.

H. Köcherová: Chcem s ním hovoriť.

R. Dorn: To nie je možné.

H. Köcherová: Okamžite.

R. Dorn: Môžete s ním prehovoriť telefonicky.

H. Köcherová: Okej.

R. Dorn: Stlačte toto tlačidlo.

K. Köcher: (v telefóne) Hello, Hanka. Už som im všetko povedal. Urobili sme spolu dohodu. Neboj sa, všetko bude fajn.

H. Köcherová: Nič mi nehovor a nikomu nič nehovor bez prítomnosti právnika.

Z v u k : prerušenie telefonického hovoru

R. Dorn: Tá technika. Vždy sa pokazí práve vtedy, keď ju človek potrebuje.

H. Köcherová: Alebo ju vždy pokazíte, práve keď to vy potrebujete.

R. Dorn: Okej. Prehovoríte s manželom osobne.

H. Köcherová: A čo náš právnik?

R. Dorn: Nemôžeme riešiť všetko naraz. Teraz budete mať možnosť sa porozprávať s manželom. V našej prítomnosti.

Z v u k : krátky hudobný predel

K. Köcher: Hanka!

H. Köcherová: Čuš.

K. Köcher: Chápem tvoj šok. Si znepokojená a nechceš sa dostať do ťažkostí.

H. Köcherová: Podľa mňa si v ťažkostiach ty, neviem, či to vôbec chápeš.

K. Geide: Musíte pochopiť, že v budúcnosti budeme pracovať spolu.

H. Köcherová: Ak teraz nepôjdem do väzenia, istotne zasa budem musieť pre Karla znovu niečo roznášať.

J. Brown: To je sľubný začiatok. Pokračujte.

H. Köcherová: (rozplače sa) Doručovala som veci. To je všetko, čo môžem povedať, pretože naozaj nechcem byť, nie som špión, nemám povahu špióna. Nechcem sa ním stať ani za nič v živote.

K. Köcher: Hanka, sľubujem ti. Ak sa nechceš zaplietť do čohokoľvek, nezapletieš sa.

H. Köcherová: Ak to bude potrebné, odsedím si trest vo väzení za roznášku Karlových správ. Viem, že Karl je človek CIA. To je všetko.

K. Geide: To nie je všetko.

H. Köcherová: Je to všetko a je to pravda. Radšej pôjdem do väzenia. Ak musím, pôjdem.

J. Brown: O dva týždne vás pustíme a umožníme vám odísť do Rakúska.

H. Köcherová: Neverím vám.

J. Brown: A sľubujem vám...

H. Köcherová: Tak to teda nie! Nie! Nemyslím si, že budem voľná! To si vôbec nemyslím! Nebudem voľná.

K. Geide: Pani Köcherová, bude lepšie keď sa vrátite do vedľajšej miestnosti.

Z v u k : krátky hudobný predel

K. Geide: Karl, tu je písomne už pripravené vaše priznanie. Podpíšte ho a ideme ďalej.

K. Köcher: Okej, môžem v texte opraviť pravopisné chyby?

J. Brown: Vidím, že si potrpíte na svoj doktorát.

K. Köcher: Áno, potrpím. Takto je to v poriadku.

Z v u k : šuchot papiera pri podpisovaní

K. Geide: Výborne. Ešte niekoľko formalít.

K. Köcher: O čo ide?

K. Geide: Podpíšte ešte vyhlásenia, že sme vás poučili o vašich právach, že sme vám nič nesľubovali, že sme sa vám nevyhrážali, že ste mali právo mlčať, že ste nechceli právnik. To je bežná rutina. O nič nejde. Ak prijmete úlohu dvojitého agenta FBI, tak vám sľubujem, že sa vám nič nestane.

K. Köcher: Nerád by som zistil, že som bol podvedený.

J. Brown: V našej branži si musíme dôverovať.

K. Köcher: Okej. Kde to mám podpísať?

Z v u k : šuchot papiera pri podpisovaní

K. Geide: Fajn. Ste voľní – aj vy, aj vaša manželka. Ale v záujme vašej bezpečnosti vás budeme sprevádzať. Budete pod našou ochranou.

K. Köcher: Aj keď si pôjdem zabehať do Central Parku?

K. Geide: Iste.

K. Köcher: Tak vyberte agentov, ktorí majú dobrú kondíciu.

K. Geide: Spoločne sa.

Z v u k : krátky hudobný predel, ruch newyorskej ulice

K. Geide: Hello, Karl. Ešte moment.

K. Köcher: Čo ide?

K. Geide: Pán Köcher, zatýkam vás pre špionáž. Pani Köcherová, zatýkam vás ako závažného svedka v prípade špionáže vášho manžela.

K. Köcher: To má byť žart?

H. Köcherová: Nie, to určite nie je žart.

K. Geide: Nasad'te im putá. Ideme s nimi do metropolitnej väznice.

Z v u k : hudobný predel

R. Fierer: Karl, som Robert Fierer.

K. Köcher: Rád vás vidím, lepšieho advokáta som si nemohol vybrať.

R. Fierer: Ale ja nemám nijaké skúsenosti s obhajobou v prípade špionáže.

K. Köcher: Zastupovali ste Larryho Flynta, vydavateľa časopisu Hustler, a iných prominentov.

R. Fierer: Ale ani jeden z nich nebol špión.

K. Köcher: Nebojte sa, spolu to zvládneme.

R. Fierer: Tak aký postup navrhujete?

K. Köcher: Myslím si, že Sovieti by súhlasili s tým, aby ste ma vymenili za nejakého významného amerického špióna, ktorého zatkli v Sovietskom zväze.

R. Fierer: Nerozumiem vám. S podobnými praktikami nemám nijaké skúsenosti. Viem vás obhajovať pred americkým súdom, ale neviem, s kým mám rokovať o vzájomnej medzinárodnej výmene špiónov.

K. Köcher: Myslím si, že budete mať príležitosť využiť svoje doterajšie profesionálne skúsenosti a že aj získate úplne nové. KGB má o mne vysokú mienku. Pôjde to celkom hladko.

R. Fierer: Tým by som si nebol taký istý. Človek musí byť čiastočne blázon, aby sa stal špiónom – aby prežil pol života tajne v cudzom štáte, v obave, že ho chytia a možno aj popravia. Špióni môžu byť práve tak skvelí, učení a duchaplní ako fantastické postavy vo vymyslených špionážnych príbehoch – ale častejšie musia mať v hlave o koliesko viac či menej.

K. Köcher: Nie som blázon. Myslíte si, že som sa pred oficiálnym zatknutím priznal omylom? Naopak - obhajobu postavíte na tom, že pri mojom priznaní FBI porušil všetky moje práva. Okrem priznania nemajú nijaké

dôkazy. Priznanie získali nezákonne, vyvíjali na mňa nátlak, sľubovali mi beztrestnosť, keď budem s nimi spolupracovať, a vyhrážali sa mi, ak spoluprácu odmietnem. Nahrávky z môjho priznania neposlúžia proti mne, ale proti nim.

R. Fierer: To vyzerá rozumne.

K. Köcher: Áno, ľuďom – aj ľuďom z FBI - treba dať príležitosť, aby urobili chybu.

R. Fierer: To znie rafinovane.

K. Köcher: Rafinovanosť je v špionážnej branži základné pravidlo.

R. Fierer: Pokúsim sa zapamätať si to.

K. Köcher: Aby som vás neokrádal o váš drahocenný čas - to je jedna línia vašej práce ako môjho obhajcu. Druhá línia je výmena. Nadviažete kontakt s Josefom Nováčkom v Prahe, právnikom v súkromnej praxi.

R. Fierer: Ten zabezpečí spojenie s vládou?

K. Köcher: Vidím, že tomu začínate rozumieť. Zdôrazňujte pred ním, že Hanin zdravotný stav je veľmi biedny a že vo väzení trpí. Dôležité je, aby ste im dali najavo, že ak sa im nepodarí nás dostať odtiaľto pred súdnym procesom, budete nútený obhajovať ma spôsobom, ktorý nemilo prekvapí obidve strany, doma i v zahraničí. Viete, že mám svoje vzťahy s profesorom Brzezinským, ktorý bol poradcom prezidenta Cartera pre otázky národnej bezpečnosti a ktorý ma odporúčal, aby ma prijali do CIA, ale moje vzťahy mám napríklad aj s prezidentom Reaganom. A dám vám list pre Haninho otca, v ktorom uvediem, že ide o provokáciu z americkej strany, že akcia proti nám je založená na predpoklade, že na ňu nikto neodpovie a že americká vláda hrubo poruší zákon a beztrestne zneužije moc. A že vy ste dôveryhodný človek, že patríte k tým silám v Spojených štátoch amerických, ktoré sú rozhodnuté vzdorovať rozmáhajúcemu sa fašizmu vo verejnom živote a zneužívaniu politickej moci na vytváranie provojnovej hystérie.

Z v u k : hudobný predel, pod nasledujúcim textom sa stíši

Hlas: New York – 11. novembra 1985.

Z v u k : hudobný predel doznie

R. Fierer: Pustite nahrávku FBI, prosím.

K. Geide: (zašumená nahrávka) To, čo chceme urobiť, je hovoriť o návrhu pre vás a hovoriť o vašej budúcnosti a o budúcnosti vašej manželky. A tá budúcnosť, myslím si, bude závisieť od toho, čo dnes v našom rozhovore úspešne vykonáme.

R. Fierer: Ďakujem to stačí. To bol zvláštny agent FBI Ken Geide. Je to váš hlas?

K. Geide: Áno, pane.

R. Fierer: Vraveli ste, chceme hovoriť o návrhu pre vás?

K. Geide: Áno, pane.

R. Fierer: A bezprostredne pokračujete a poviete, že chcete hovoriť o budúcnosti, je to pravda?

K. Geide: Áno, pane.

R. Fierer: A ide o jeho budúcnosť a budúcnosť jeho manželky, je to pravda?

K. Geide: Áno, pane.

R. Fierer: A potom to bližšie ozrejmite výrokom - „A, myslím si, tá budúcnosť, myslím si, bude závisieť od toho, čo dnes úspešne urobíme.“ Je to pravda?

K. Geide: Áno, pane, to som povedal.

R. Fierer: Tak máte, po prvé, návrh, po druhé, týka sa jeho budúcnosti a po tretie, závisí od toho, čo sa stane dnes, je to pravda?

K. Geide: Mhm – mhm.

R. Fierer: Je to pravda, či nie, pane?

K. Geide: Ak sa ma pýtate, či som povedal tieto slová, ktoré ste práve čítali, tak áno, povedal som tieto slová. To, o čo som sa usiloval, bolo usvedčiť pána Köchera, ak sa ma pýtate na to...

R. Fierer: Pýtam sa vás na vaše slová.

K. Geide: Áno, naozaj som to takto povedal, áno... To, o čo som sa usiloval, bolo usvedčiť pána Köchera, teda dúfal som, že toho dňa bude so mnou hovoriť.

R. Fierer: Ale to ste nepovedali, však, Mr. Geide? ...

K. Geide: Povedal som tie slová, áno, pane.

R. Fierer: A - čo ste nimi vyjadrili?

K. Geide: Keď som použil výrazy „návrhy“ alebo „ponuka“, nemal som na mysli absolútne nijaký plán alebo návrh alebo ponuku vo vzťahu k pánovi Köcherovi, a ak by sa ma opýtal, aký návrh či ponuku som mal na

mysli, bol som vtedy pripravený povedať pánovi Köcherovi, že nemám na mysli nijaký špecifický návrh či ponuku.

R. Fierer: A na zázname je aj vyjadrenie agenta CIA Jerryho Browna, že manželia Köcherovci budú môcť slobodne odísť za svojím biznisom. Povedali ste vtedy pánovi Köcherovi, že to nebola pravda?

K. Geide: Nie, pane, nepovedal som.

R. Fierer: Pani Hana Köcherová hovorí - „Znie to ohromne, znie to naozaj ohromne.“ A agent CIA Jerry Brown hovorí, „A ja sľubujem.“ Povedali ste v tom čase pánovi Karlovi Köcherovi, alebo pani Hane Köcherovej, že pán Brown nemal nijakú právomoc sľubovať, povedali ste to?

K. Geide: Nie, pane.

R. Fierer: Povedali ste mu, že ten sľub bola lož?

K. Geide: Nie, pane.

R. Fierer: Keď pokračoval v rečení - „Zaručujem vám to, je to to, čo mám v úmysle,“ povedali ste mu, že jeho záruka bola lož?

K. Geide: Nie, pane. Slová v zázname sú presné.

R. Fierer: Uvedomujete si, že všeličo z toho, čo ste vy aj pán Brown povedali, neboli práve dobré nápady?

K. Geide: Áno, pane.

R. Fierer: A ako by ste tieto nápady charakterizovali?

K. Geide: Ako nešťastne zvolené vypočúvacie metódy; ak by som si mohol vybrať, všeličo by som nepovedal, všeličo by som neurobil.

R. Fierer: Ako dlho ste s pánom Brownom zo CIA pripravovali koncepciu výsluchu pána Köchera?

K. Geide: Niekoľko dní.

Z v u k : krátky predel

R. Fierer: Zvláštny agent FBI pán Robert Dorn, vy ste viedli výsluch pani Hany Köcherovej. Prečítam váš výrok na jej adresu - „Nejdete do väzenia.“ Pamätáte sa na to?

R. Dorn: Áno, pamätám.

- R. Fierer: A bola to časť vášho pokusu priviesť ju k spolupráci s vami, ubezpečenie, že nepôjde do väzenia?
- R. Dorn: Áno, bola.
- R. Fierer: Pamätáte sa na svoje vyjadrenie vo vzťahu k pani Hane Köcherovej, ktoré ste vyslovili v prítomnosti pána Karla Köchera, že - „...o dva týždne budete môcť slobodne odcestovať do Rakúska.“
- R. Dorn: Áno, pamätám.
- R. Fierer: Bola to v tom čase pravda?
- R. Dorn: Vyjadril som sa.
- R. Fierer: Bola to v tom čase pravda?
- R. Dorn: Čo bola pravda v tom čase?
- R. Fierer: To vyjadrenie, že by mohla o dva týždne slobodne odcestovať do Rakúska?
- R. Dorn: Vyjadril som sa.
- R. Fierer: Môžete odpovedať konkrétnejšie? Inak budem musieť požiadať súd, aby proti vám zakročil v súvislosti s marením súdneho procesu.
- R. Dorn: Nebol som v pozícii, aby som to mohol splniť.
- R. Fierer: Ale povedali ste jej to, však?
- R. Dorn: Áno, povedal.
- R. Fierer: A nepovedali ste jej, že nie ste v pozícii, aby ste to mohli splniť, však?
- R. Dorn: Nie, nepovedal.
- R. Fierer: Tak ste ju podviedli, však?
- R. Dorn: Povedal som jej to, aby som ju stimuloval k výpovedi.
- R. Fierer: Správne.
- Z v u k : hudobný predel, pod nasledujúcim textom sa stíši
- Hlas: Praha – Hotel Intercontinental - 29. apríla 1987.
- Z v u k : hudobný predel doznie

- R. Kessler: Prečo si myslíte, že vás vymenili za Anatolija Ščaranského, pán Köcher?
- K. Köcher: Pretože to bol prominentný agent CIA v Sovietskom zväze.
- R. Kessler: Anatolij Ščaranskij bol prominentný disident v Sovietskom zväze a neumožnili mu emigrovať do Izraela.
- K. Köcher: Aj to.
- R. Kessler: Kto rozhodol o vašej výmene?
- K. Köcher: V konečnej inštancii nepochybne americký prezident Ronald Reagan a sovietsky generálny tajomník Michail Gorbačov.
- R. Kessler: Kde teraz pracujete, pán Köcher?
- K. Köcher: Chápem, že vy robíte rozhovor so mnou a ja som s tým súhlasil, ale rád by som sa vás spýtal, kde teraz pracujete vy.
- R. Kessler: Viete, že som dopisovateľ The Wall Street Journal a The Washington Post.
- K. Köcher: To viem, ale neviem, kde ešte pracujete.
- R. Kessler: Narážate na to, či nie som agent FBI?
- K. Köcher: Áno.
- R. Kessler: Nie, nie som. Stačí vám moje slovo?
- K. Köcher: Okej, len som sa spýtal. Teraz sa pýtajte vy.
- R. Kessler: Takže kde teraz pracujete?
- K. Köcher: V Prognostickom ústave Československej akadémie vied.
- R. Kessler: To viem, ale neviem, kde ešte pracujete.
- K. Köcher: Na túto otázku nebudem odpovedať, ale ak narážate na to, či naďalej aktívne pracujem pre Československú spravodajskú službu, tak si to iste viete domyslieť.
- R. Kessler: Môžete byť konkrétnejší?
- K. Köcher: Viete, že som špecialita na Spojené štáty americké.
- R. Kessler: V CIA ste boli špecialista na Sovietsky zväz.

- K. Köcher: To je všeobecne známe. Ale otázky týmto smerom sú zbytočné. Moje zaradenie je citlivá záležitosť. Tento druh informácií je utajovaný. Aj v CIA. Nemôžete odhaliť prácu, ktorú robíte, dokonca ani vtedy, ak o nej každý vie. Povedať - no comment - neznamená, že to popierate. Domnievam sa však, že zistiť môžete všeličo.
- R. Kessler: V sovietskom bloku neveria v public relations?
- K. Köcher: Časy sa menia. Myslíte si, že naše stretnutie a náš rozhovor by sa uskutočnil bez súhlasu oficiálnych miest?
- R. Kessler: Z akých dôvodov podľa vás súhlasili s naším rozhovorom?
- K. Köcher: Nové sovietske vedenie si myslí – a aj ja si to myslím, že je napokon veľmi užitočné viac sa vzájomne chápať a azda sa tak budeme môcť viac rešpektovať.
- R. Kessler: Stále prežívate pocit rizika?
- K. Köcher: Oveľa istejšie je nehovoriť, ale beriem to riziko na seba v záujme toho, o čom som práve hovoril.
- R. Kessler: Čo si myslíte o postupe FBI vo vzťahu k vám?
- K. Köcher: Odstúpiť od zmluvy je kontraproduktívne a neprofesionálne. Ak FBI alebo CIA potrebujú rokovať s niekým, kto pracuje pre zahraničnú spravodajskú službu – nech sú to Číňania, Izraelčania, Juhoafričania - a rozšíri sa poznatok, že v takýchto dohovoroch FBI čosi sľúbi, čo vzápätí zruší alebo nemieni dodržať, potom nechápem, ako by mohli chcieť niekoho získať na spoluprácu. Už nemajú čo ponúknuť. Takéto záležitosti sa šíria ako lesný požiar. Dôveryhodnosť je zničená.
- R. Kessler: Ako hodnotíte svoje spravodajské pôsobenie v Spojených štátoch.
- K. Köcher: Ako úspešné.
- R. Kessler: Ste naň hrdý?
- K. Köcher: Ako každý človek na svoju vlastnú profesionalitu, ako hociktorý lekár alebo právnik.
- R. Kessler: Ale vás odhalil FBI.
- K. Köcher: Neodhalil ma.
- R. Kessler: Teraz nerozumiem tomu, čo hovoríte.
- K. Köcher: FBI ma neodhalil. Nieкто ma musel zradiť!
- R. Kessler: Kto?

- K. Köcher: Podplukovník Jan Fila, krycím menom Šturma, zástupca náčelníka amerického odboru Československej spravodajskej služby.
- R. Köcher: To meno som nikdy nepočul.
- K. Köcher: To ma ani neprekvapuje. Záhadne zmizol z Československa. Existujú operatívne informácie, že sa medzičasom pokúšal v New Yorku a vo Washingtone získať pre spoluprácu so CIA príslušníkov Československej spravodajskej služby, ktorí sú v Spojených štátoch legalizovaní ako diplomati.
- R. Kessler: FBI tvrdí, že sa dozvedel o vašich špionážnych aktivitách tak, že vás videli pri letných stretnutiach s agentmi Československej spravodajskej služby vo Washingtone.
- K. Köcher: To vnímam ako osobnú urážku.
- R. Kessler: Prečo?
- K. Köcher: Bolo by to odo mňa veľmi neprofesionálne. A museli by mať z týchto stretnutí fotografie. Majú snímky?
- R. Kessler: Neviem.
- K. Köcher: Keby ich mali, použili by ich. A ako by mohli neurobiť snímky? Každá organizácia kontrarozvedky fotografuje a nie je to nijaký problém s kamerami ovládanými na diaľku, s nočným infračerveným svetlom a tak ďalej. Bolo by totálne neprofesionálne neurobiť snímky. Jednoducho je to tak. Nikdy som nevidel nijaké snímky a nijaké ani nie sú.
- R. Kessler: Čo ak sa FBI všetko o vás dozvedel, keď odpočúval váš newyorský byt.
- K. Köcher: Aj to by bola naša chyba. Ale mi sme ju neurobili. V byte sme o týchto záležitostiach nehovorili. Obyčajne sme sa vybrali na prechádzku. (smiech)
- R. Kessler: Prečo ste sa stali špiónom?
- K. Köcher: Ak chcete na seba upozorniť, urobiť dojem, nemáte na to veľa príležitostí. Chcete sa odlíšiť; chcete sa nejako vyčleniť z masy; dokonca ak je to aj v tajnosti. Chcel som si vytvoriť vlastný životný štýl. Ale moderná doba vám na to nedáva veľa príležitostí, ani tu, ani na Západe. Celý spôsob života je štandardizovaný. Ste len akoby ozubené koliesko v danom systéme.
- R. Kessler: To sú vaše osobné motívy, mali ste aj vlastenecké pohnútky?

- K. Köcher: Cítim záväzok vo vzťahu k českej kultúre. Poskytuje životný štýl, akým hodno žiť. To je moja predstava o spôsobe života, s rukou na rukoväti meča: výzva mocnostiam. Pravdepodobne mám rád nebezpečenstvo. Dáva vám pocítiť, že ste činnejší. Že čelíte nebezpečenstvu a boríte sa s ním a prekonávate ho. Musíte byť cool. Vyžaduje si to určitú disciplínu. Myslím si, že disciplínu je možné zdokonaľovať. Povedzme - vzdelávanie a štúdium si vyžaduje veľa disciplíny, podobne ako úsilie stať sa dobrým hudobníkom. To by si vyžadovalo, ó, Bože, áno. Dodatočne sa začínam báť. Ale nestrácam hlavu.
- R. Kessler: Máte nejaké profesionálne vzory?
- K. Köcher: Obdivujem najslávnejších sovietskych špiónov – Rudolfa Abela, Gordona Lonsdalea a Richarda Sorgeho. Ich odvaha a cit pre morálny záväzok mali na mňa veľmi silný účinok.
- R. Kessler: Identifikujete sa s niektorým z nich?
- K. Köcher: S Lonsdaleom, dôstojníkom KGB, ktorý ilegálne vstúpil na územie Veľkej Británie v roku 1955.
- R. Kessler: Čím vám imponuje?
- K. Köcher: Napríklad známym výrokom, keď ho zatkla britská kontrarozviedka MI5 - „Nech sa ma opýtate na čokoľvek, moja odpoveď bude: »Nie.«“. Musel byť úžasný. Pri totálnom nedostatku akéhokoľvek fanatizmu v kombinácii s osobnou obetou, ktorú prinášal, by bol úspešný v čomkoľvek, a on si vybral špionážnu prácu, kde naozaj zjavne nič nezarábate. Musel myslieť v širokých historických súvislostiach a cítiť, že nesie veľké bremeno. Bol dokonalý, veľmi pokojný. Páči sa mi spôsob, akým vyjednával, keď bol vo väzbe, so zmyslom pre humor. Snažil sa chrániť každého, z koho mal úžitok. Vzbudzoval úctu... Myslím si, že dôstojník spravodajskej služby by mohol byť rovnako dobre džentlmenom aj dôstojníkom. Napokon ho vymenili, podobne ako mňa.
- R. Kessler: Aký je váš názor na nový filmový trhák *Amadeus*?
- K. Köcher: Narážate na to, že som po ukončení Matematicko-fyzikálnej fakulty absolvoval aj dramaturgiu a scenáristiku na Filmovej fakulte Akadémie múzických umení v Prahe?
- R. Kessler: Povedzme.
- K. Köcher: Okej. Viem o ňom. V Prahe ho nakrútil Miloš Forman, rodák z Československa. Získal Cenu Akadémie, ale podľa mňa je hrozný.
- R. Kessler: Prečo?

- K. Köcher: Amadea portrétovali ako neokrôchaného pijana, ktorý vedel písať hudbu, ale inak bol nespôsobilý.
- R. Kessler: Stotožnili ste sa s ním?
- K. Köcher: Chcete vedieť, či som blázon?
- R. Kessler: Prečo?
- K. Köcher: Lebo je to pokus zobrazit' génia ako šaša, na ktorom sa môžu zabávať určité druhy ľudí.
- R. Kessler: Ako vás zverbovala Československá spravodajská služba?
- K. Köcher: To je pravdepodobne druh informácií, aký by si samotná služba rada ponechala v tajnosti, však? V podstate je to vitálna informácia. Pretože potom obmedzíte druh ľudí, ktorých by bolo možné zverbovať.
- R. Kessler: Neurobila by CIA lepšie, keby vás podrobila kontrole?
- K. Köcher: Testy na detektore lži sú zbytočné a v ničom sa nezlepšili. Myslím si, že keby som sa vrátil a začal s tým znovu, konal by som rovnakým spôsobom.
- R. Kessler: Detektor lži je jedna vec, ale čo tak napríklad zamerať sa na kontrolu určitých vytypovaných okruhov ľudí?
- K. Köcher: Názory FBI a CIA na druh osoby, ktorý by sa dal považovať za podozrivý, sú príliš rigidné. Predvádzal som sa ako pravicový reakcionár. Teraz si zrejme myslia, že to je tá charakteristická metóda a stačí ísť podľa nej. Ale v skutočnosti sa každý musí vynájsť podľa toho, ako sa vyhrotí situácia. Treba reagovať na ich predsudky. Robiť to tak, aby ste nepasovali do nijakej z ich vopred premyslených predstáv.
- R. Kessler: Môžete byť konkrétnejší?
- K. Köcher: Majú napríklad vyprofilovaného pašeráka drog. Tak sa do neho nemontujete. Prišiel som ako reakcionár. Teraz si možno dávajú pozor práve na taký typ.
- R. Kessler: Aký rozsah škôd ste spôsobili CIA?
- K. Köcher: Značný. Ako zmluvný zamestnanec CIA som sa ujal niekoľkých zvláštnych projektov pre CIA, môj status mi umožňoval prístup k početným vysokým úradníkom americkej vlády v citlivých postaveniach – dokonca aj v Bielom dome. Vzhľadom na spojenie so CIA mi dôverovali a odhalili veľa podrobností operácií nasmerovaných proti Sovietom a rovnako aj proti americkým spojencom. V špionážnom žargóne, títo ľudia sú známi ako nevedomí agenti – nie sú si vedomí toho, že boli použítí cudzou spravodajskou

službou. Žijete vo Washingtone, stretávate sa s ľuďmi. Fakt, že pracujete pre CIA, vám dáva určitú kvalifikáciu a dôveryhodnosť, takže ľudia, ktorí by s vami normálne nehovorili, sa rozhovoria. Stanete sa členom klubu.

R. Kessler: Spomínali ste operácie proti spojencom?

K. Köcher: Áno, operácie proti spojencom pozostávajú primárne z odpočúvania ich komunikácie.

R. Kessler: To nevyzerá zvlášť šokujúco.

K. Köcher: Tie operácie... by veľmi skomplikovali postavenie Spojených štátov v množstve krajín. Poškodili by vzťahy so spojencami, pretože by sa ukázalo, že im Spojené štáty nedôverujú a robia v nich špionáž.

R. Kessler: Aký význam má takýto druh informácií pre Sovietov?

K. Köcher: Odhalením podrobností môžu skomplikovať situáciu Spojených štátom. Ak si Sovieti želajú priťžiť Spojeným štátom z určitých dôvodov, majú čím.

R. Kessler: Koho ste prezradili okrem Ogorodnika, ktorý bol spravodajský zdrojom CIA v Moskve?

K. Köcher: Nebudem uvádzať mená osôb, o ktorých FBI alebo CIA nevie, že sú dekonšpirovaní z druhej strany.

R. Kessler: Sú iní špióni, ktorí dokázali to, čo vy, ale neboli odhalení?

K. Köcher: Neočakávajte, že vám na to odpoviem.

R. Kessler: Alebo boli odhalení, ale neboli zverejnení?

K. Köcher: Nemám o tom poznatky.

R. Kessler: Ste teda jediný z Východu, o kom sa vie, že prenikol do CIA zvonka.

K. Köcher: To je predmet mojej obžaloby.

R. Kessler: Je pravda, že dôstojníci KGB pôsobia ako inštruktori zaradení na každej úrovni Československej spravodajskej služby?

K. Köcher: Ani agenti FBI alebo CIA by neodhalili metódy spolupráce západných spravodajských služieb.

R. Kessler: Ako ste vynášali materiály zo CIA?

K. Köcher: To tiež neodtajním. Je to ako poskytnúť špionážnu príručku. Je to naozaj tajné. Nemyslím si, že by o tom prehovoril akýkoľvek dôstojník

rozvedky, najmä vzhľadom na úspech operácie. Keď raz súper naozaj nevie, tak nevie. Ale môžem vám povedať, že mám fotografickú pamäť a nepotreboval som fyzicky vynášať dokumenty.

R. Kessler: Vedia v FBI a CIA podstatne viac o rozsahu škôd, ktoré ste im spôsobili, než by chceli odhaliť?

K. Köcher: Povedzme, že možno vedia o tom viac, než si myslíte, a nežalovali by ma za všetko, pretože by tým kompromitovali svoje informačné zdroje.

R. Kessler: Čo bolo podľa vás dôvodom pried'ahov z ich strany?

K. Köcher: Naznačuje to, podľa mňa, že sú tam veľmi citlivé záležitosti, o ktorých nebola nikdy zmienka. Oni vedia a ja viem: keby som naozaj začal hovoriť, mohol by som kompromitovať ľudí vo veľmi vysokých pozíciách v Bielom dome a v Pentagone. Nehovorím, že nebudem. Dokážem správne rozhodnúť, kedy je vhodná chvíľa, alebo kedy je dostatočne vyprovokovaná. Nemyslím si, že práve teraz by stálo za to hovoriť o všetkom.

R. Kessler: Navštevovali ste s manželkou v New Yorku a vo Washingtone sex kluby?

K. Köcher: Nepovedal by som, že ľudia tam chodili výlučne na sex. Bolo to šik, chodiť do takých barov. Je to taký životný štýl.

R. Kessler: A váš záväzok vo vzťahu k českej kultúre, o ktorom ste hovorili?

K. Köcher: Vnímam ho ako povinnosť zachovať českú kultúru pred zásahmi všemocných Spojených štátov.

R. Kessler: Čo to znamená?

K. Köcher: Ako národ, ako špecifická stredoeurópska kultúra, sme iní než francúzska, ruská a juhoslovenská kultúra. Veľmi špecifická a miznúca. Nie sme súčasťou Východu, ani Západu. Sme povinní v tom pokračovať. Generácie sa usilovali uchovať ju. Nemala by zaniknúť. Ak to ľudia nepochopia, kultúra pôjde do pekla a stane sa hamburgerovou kultúrou.

R. Kessler: Myslíte si, že je vo vašich silách meniť či ovplyvniť dejiny?

K. Köcher: Cítim silný záväzok, povinnosť obrany pred americkou agresívnosťou. Tomu skutočne verím. Verím, že ideológia oboch hlavných svetových politických súperov má veľmi silný agresívny tón... Myslím si, že americký vplyv je naozaj zhubný. Pre Európanov je veľmi cudzorodý. Je orientovaný na obchod a peniaze. Navyše, Spojené štáty chcú byť svetovým dozorcom, myslím si, že sa im musíme postaviť do protikladu.

- R. Kessler: Agresorom sú teda podľa vás Spojené štáty? Nie sú naopak obrancom demokratických hodnôt?
- K. Köcher: Dokonca aj John Kennedy nepatril k obrancom. Bol pekelné agresívny. Dláždil cestu k vojne vo Vietname.
- R. Kessler: Čo hovoríte na to, že Sovieti zažili obdobie represí za Stalina?
- K. Köcher: Sovietsky zväz je mladý režim. Ani v Amerike sa nežilo veľmi príjemne približne šesťdesiat rokov po jej konštituovaní. Mali ste rasových fanatikov, masové vyvražďovanie Indiánov. Až oveľa neskôr sa Amerika stala civilizovanou krajinou.
- R. Kessler: A sovietska invázia do Afganistanu?
- K. Köcher: Hoci som presvedčený, že terajšie sovietske vedenie je rozhodnuté ukončiť konflikt a stiahnuť sa, osobne to nevidím ako agresiu vo vzťahu k Afganistanu. V tej oblasti majú Rusi tradičné záujmy.
- R. Kessler: Podstatnú časť života ste prežili v Spojených štátoch. Nevidíte na americkej kultúre nič pozitívne?
- K. Köcher: Obdivujem niektoré aspekty americkej kultúry. Kľúčom k môjmu osobnému úspechu v Spojených štátoch bola objektívnosť. Dobrý dôstojník rozvedky je rozumný človek so silným morálnym cítením. Ak ste fanatik, dobre nefungujete, bodka. Nie ste schopný mať vzťahy s ľuďmi, ktorí sú vaši nepriatelia alebo súper. Dávam prednosť výrazu súper. Súperom musíte rozumieť, chápať ich. Musíte všestranne chápať ľudskosť, v zmysle kresťanstva. Nemôžete byť úzkoprsý, dogmatický ideológ... Od súperov sa vždy môžeme učiť a obdivovať ich výsledky.
- R. Kessler: Keby ste mali porovnať Spojené štáty a Sovietsky zväz?
- K. Köcher: Podľa môjho názoru Sovietsky zväz a Spojené štáty majú oveľa viac spoločného než rozdielneho – kultúrne, rozlohou, prírodnými bohatstvami, obe mocnosti majú rozmanité zloženie obyvateľstva, ktoré treba integrovať, obe prechovávajú obdiv k technológii. Nie sme fanatickými odporcami Ameriky – myslím sovietsky blok. Ocitli sme sa v konflikte. Studená vojna stále pokračuje. Vyhrážame sa jeden druhému obojstrannou skazou. To je veľmi vážna téma. Musíte sa brániť a vedieť, čo robí druhá strana. Jedinou cestou ako to zistiť, je špionáž. Možno o desať rokov sa Sovieti a Američania stanú priateľmi, rovnako ako Spojené štáty a Čína musia prekonať svoje vzájomné nepriateľstvo.
- R. Kessler: Zastávate teóriu, podľa ktorej - čím viac o sebe obe strany vedia - tým sú bezpečnejšie?
- K. Köcher: Naozaj verím, že je žiaduce vedieť toľko, koľko je možné. Bolo by to iné, keby sme sa pripravovali na vojnu. Nepripravujeme sa; myslím, že

je to zrejmé. Spojené štáty sa pripravujú na vojnu, o tom som osobne presvedčený. Poverení sú tým konfliktní ľudia – Caspar Weinberger to má na starosti, viac než George Schultz.

R. Kessler: Čo sa vám na Spojených štátoch páčilo?

K. Köcher: Je to svojské bojisko, na ktorom pôsobia sily súťaže, ale aj peklo výzvy. To je jedna vec, ktorá sa mi na USA páči. Nútia vás vydať zo seba všetko. Je to ako bojová situácia, súťaž. Naozaj takto to má ísť. Páči sa mi aj spôsob, akým Američania pracujú vo veľkom štýle. A chýba mi moriak na deň Vďakyvzdania.

R. Kessler: Máte pocit, že ste sa osobne veľmi obetovali?

K. Köcher: Ja istotne. Páčilo sa mi tam. V mnohých ohľadoch je to vzrušujúce. Intelektuálne sotva môžete chápať naše storočie bez poznania Spojených štátov. Obeťou je, ak sa naozaj nemôžete vrátiť domov. Istotne nie je radostné viesť dvojité život. Vaši priatelia a ľudia, ktorých máte radi, si myslia, že ste niekým, kým nie ste. To naozaj nemám rád. Istotne je čosi iné, ak pokračujete v kariére, ktorá je utajovaná, a ak ste úspešný, nikto o tom nevie, v porovnaní s vedeckou či akademickou kariérou. Možno by to bývalo úspešné, alebo aj nie, ale ak by to bolo úspešné, mohlo to byť naozaj úžasné.

R. Kessler: Zaujíma ma otázka vašej náboženskej orientácie.

K. Köcher: Náboženstvo ma zaujíma ako história, kultúra, aj ako moja vlastná rodinná tradícia. Mám na mysli judaizmus, ktorý bol náboženstvom mojej matky, a katolicizmus, ktorý bol náboženským vyznaním môjho otca. (zlomeným hlasom) Moji starí rodičia zahynuli v nacistickom koncentračnom tábore. (odkašle si) Možno viem o judaizme viac, ako väčšina Židov.

R. Kessler: Ale niektorí ľudia si v Štátoch mysleli dokonca, že ste antisemita, že máte protižidovské postoje. Keď ste sa uchádzali o zamestnanie u CIA, uviedli ste, že ste rímsko-katolíckeho náboženského vyznania.

K. Köcher: Zámerne som sa označoval za rímskeho katolíka, pretože to na prihláške vyzeralo lepšie, ako keby som uviedol, že som bez konkrétneho náboženského vyznania, čo v skutočnosti som. Nechcem sa predvádzať ako religiózny, takým alebo onakým spôsobom.

R. Kessler: Cítite sa byť väčšmi Židom, alebo katolíkom?

K. Köcher: Vytrhate môj pôvod ako taký v celkového kontextu môjho života. Fakt, že moji starí rodičia boli zavraždení, je veľmi významná okolnosť.

R. Kessler: Je vo vašej mysli určitá dvojznačnosť?

- K. Köcher: Žiadna. Som Čech židovského pôvodu. Myslím si, že židovský príspevok k európskej kultúre bol mimoriadne významný. Je to skutočná židovsko-kresťanská civilizácia. Dedičstvo, na ktoré treba byť hrdý.
- R. Kessler: Z čoho podľa vás pochádza predstava niektorých ľudí o vašom antisemitizme?
- K. Köcher: Možno vzišla z mojich názorov na sionizmus.
- R. Kessler: V akom zmysle?
- K. Köcher: Neprichádzam k záveru, že musím ísť do Izraela. Myslím si, že vy veríte – čo je v Spojených štátoch bežné – že náboženstvo je veľmi dôležité pre váš hodnotový systém. Ja nie. Filozofujem... Nekladím si otázku, aké náboženstvo by som si mal zvoliť. Nevyberám si ani jedno. To rieši všetky otázky. Keďže ste Žid, pravdepodobne podvedome chcete zdôrazniť, že toto máme spoločné.
- R. Kessler: Ale iní Židia – napríklad váš právnik Robert Fierer – boli na základe vašich vyjadrení presvedčení, že ste protižidovsky orientovaný.
- K. Köcher: Bol som členom Asociácie židovskej mládeže, ale – opakujem – nemyslím si, že by som mal, alebo chcel žiť v Izraeli.
- R. Kessler: Povedali ste svojej matke pravdu o svojom poslaní v zahraničí po odchode z Československa.
- K. Köcher: Nie, bolo by to neprofesionálne. Ale ona ma pozná a možno sa čudovala, ako som sa odrazu tak radikálne otočil.
- R. Kessler: Vaša matka pricestovala za vami do New Yorku na návštevu. Ako ste sa s ňou rozprávali, keď ste sa stretli?
- K. Köcher: Ako emigrant.
- R. Kessler: Ako sa vám teraz žije v Prahe?
- K. Köcher: Stačí, keď sa pozriete von oknom. Okolo nás sú domy, ktoré tu stoja niekoľko storočí. To v Amerike nenájdete. Neďaleko žil Johannes Kepler, ktorý objavil zákony pohybu planét. Je tam pamätná tabuľa. Ak vyjdete po schodoch v tom dome, pôjdete v jeho stopách. To je to krásne na Prahe, že ste naozaj v blízkom styku s dejinami. Keď vyjdete hore po schodoch niekoľkokrát a prečítate si Keplerove knihy, máte pocit, že toho človeka osobne poznáte.
- R. Kessler: Prečo spomínate práve Keplera?
- K. Köcher: Kepler je moja obľúbená postava v dejinách vedy. Obdivujem ho oveľa viac ako Galilea. Myslím si, že je to ústredná postava v modernom

vedeckom myslení. Ním sa začala revolúcia vo vede. Iní tvrdia, že revolúciou vo vede bol Bacon alebo Newton.

R. Kessler: Žijete viac v minulosti alebo v budúcnosti?

K. Köcher: Budúcnosť je logickým vyústením minulosti. Mimochodom - chcel by som vám však povedať, že ste vykonali čosi veľmi nezvyčajné, keď ste sem prišli urobiť som mnou rozhovor. To sa ešte nikdy nestalo. Aspoň podľa mojich vedomostí. Ani čo sa týka Sovietskeho zväzu a štátov, ktoré sú jeho spojencami, ani v situácii, keď človek je stále v aktívnej službe. Tak si myslím, že táto príležitosť bola významná. A myslím si, že by sme sa mohli stať priateľmi.

R. Kessler: My dvaja?

K. Köcher: Aj my dvaja, aj Východ a Západ.

R. Kessler: Myslíte si, že by som sa mohol stať priateľom človeka, ktorý spôsobil také veľké škody mojej vlasti?

K. Köcher: Teraz hovoríte ako človek, ktorý je presvedčený, že jeho vlasť nie je rovnocenným partnerom iným krajinám a nikto nemá právo jej vidieť do karát.

R. Kessler: Môžem si urobiť vašu fotografiu k rozhovoru?

K. Köcher: Samozrejme.

R. Kessler: Povedzte – Spy!

Z v u k : cvaknutie fotoaparátu, záverečná hudba

KONIEC